

Dąbica, historia, kościół

Autor: Paweł Ciechanowicz

Publikujemy materiały przygotowany przez Pawła Ciechanowicza, przedstawiony na facebooku.
<https://www.facebook.com/PawelCiechanowicz>

Dąbica

jest wsią o metryce średniowiecznej. Nazwę zawdzięcza rodowi von Damitz, który wymieniany był jako właściciel już na pocz. XV w. W XVII w. wieś dzieliła się na 2 części: "A" - 4 gospodarstwa bawarskie, 1 zagrodnicze i karczma oraz "B" 15 gospodarstw bawarskich, karczma. W 1694 r. Hans J. Manteuffel sprzedał swoją część "A" Heinrichowi v. Kameke. Przez cały XVIII W. wieś wielokrotnie zmieniała właścicieli (byli to m. in. v. Eickstedt, von. Tilly). W 1804 r.

właścicielem obu części Dąbicy stał się ponownie przedstawiciel rodu v. Manteuffel - Friedrich. W 2 poł. XIX w. było tu 39 domów, 30 bud.

gospodarczych, szkoła, mieszkało 388 osób. Powierzchnia upraw wynosiła ok. 700 ha, hodowano bydło (135), owce (620), konie. W 1928 r. dane statystyczne podają liczbę mieszkańców - 423 osoby (łącznie z folwarkiem), do wsi należał młyn i przybudowanie, 15 gospodarstw indywidualnych (ok. 500 ha). Kościół wzniesiony został prawdopodobnie - w 2 poł. XVII w., co potwierdzają dokumentacje konserwatorskie i popularno-naukowe. O wielokrotnej zmianie właścicieli Drozdowa w XVIII w.

(a to raczej wyklucza fundowanie przez nich kościoła) można przyjąć XVII-wieczną metrykę. Dąbica jest to wieś sołdecka położona w północnej

części woj. Zachodniopomorskiego, oddalona ok. 4,5 km na półn.-wschód od Rymania. Miejscowość ulokowana po północnej stronie drogi krajowej nr 6 (Szczecin Gdańsk). Sąsiednie miejscowości to: Drozdowo (ok. 5,5 km na N), Leszczyn - bezpośrednio na zachód od Dąbicy (po obu stronach drogi krajowej). Tereny rolnicze lekko pofalowane, na Ni E od wsi rozciąga się zwarty kompleks lasu mieszanego; w odl. ok. 2 km na W przepływa niewielka rzeka Dąbosznica.

Kościół

posadowiony pośrodku działki (bliżej boku wschodniego), orientowany).

Przed głównym wejściem (zachodnim) do kościoła znajduje się krzyż misyjny.

Kościół posadowiony pośrodku działki (bliżej boku wschodniego), orientowany). Przed głównym wejściem (zachodnim) do kościoła znajduje się krzyż misyjny.

Posadowienie: kościół osadzony - prawdopodobnie - na kamiennym cokole, tynkowanym, o wys. 20-40 cm nad poziomem gruntu (niweluje lekki spadek terenu w kierunku północnym). Ściany: zróżnicowane pod względem typologicznym i chronologicznym. Ściany długie kościoła (pierwotne) ryglowe z - przypuszczalnie - ceglanym wypełnieniem pół miedzyryglowych (w celu jednoznacznego rozpoznania konieczne jest przeprowadzenie badań architektonicznych). Szczytowa ściana wschodnia wraz z 5-boczną absydą oraz z zakrystią i przedsionkiem murowane z cegły ceramicznej - pochodzą z okresu przebudowy kościoła w 1907 r. Wieża wyprowadzona cząściowo - z korpusu kościoła, o konstrukcji szkieletowej;; słupy (o wym. 21 x 20 cm) spięte ryglami i zastrzałami. Od zewnątrz wszystkie ściany kościoła, wieży i przybudówek odeskowane, zewnętrzna oblistwowana. Od wewnątrz ściany sali kościelnej, prezbiterium, zakrystii i przedsionka (fot. 9) wyprawione tynkiem wapienno-cementowym na gładko i bielone. Stropy: w sali kościelnej wtórny (z okresu przebudowy w 1907 r.), pseudokolebkowy. Koleba w formie półkola, wsparta dołem na dwóch podciągach, ułożonych na dwóch rzędach słupów z mieczowaniem (krawędzie ozdobnie sfazowane). Konstrukcja stropu może być siłą wiązba dachową. Niewykluczone, że został on wzniesiony na miejscu wcześniejszego i przeniesiono tu historyczne wyposażenie - przede wszystkim renesansowy ołtarz z 1584 r. Tym samym przypuszczalnymi fundatorami byłoby von Manteufflowie. Nie możemy się oprzeć w bliźszym datowaniu na analizie cech formalnych konstrukcji ryglowej, gdyż kościół od zewnątrz jest w całości odeskowany, a od środka otynkowany na gładko; w tym celu należałoby przeprowadzić specjalistyczne badania architektoniczne. Cechy stylowe wykazuje jedynie wieża, nawiązująca kształtem helmu do form barokowych. W 1907 r. obiekt poddany został gruntownemu remontowi i przebudowie. Wówczas to najprawdopodobniej przedłużono kościół w kierunku wschodnim: dobudowano absydę, zakrystię i przedsionek, a także zmodyfikowano wiązba dachową (cząściowo wykorzystano stare elementy) i konstrukcję stropu.

Do 1945 r. był to wiązba protestancka, filia kościoła w Drozdowie. W 1958 r. obiekt został poświęcony p.w. Oczyszczenia NMP, jest kościołem filialnym parafii p.w. MB Królowej Polski w Górawinie. Kościół w Dąbicy jest to orientowana wiązba salowa, wieżowa, z 5-boczną absydą, o cząściowej konstrukcji ryglowej, bez wyraźnie zaakcentowanych cech stylowych, z elementami zabytkowego wyposażenia (ołtarz, ambona).

Podstawą konstrukcyjną stropu stanowi krężyny, osadzone dołem w podciągach, odeskowane i polakierowane od strony sali kościelnej. Nad cząściami bocznymi (przy ścianach długich) do belek stropowych i kulawek nabitą jest deskowy pułap. W prezbiterium sklepienie ceramiczne z pseudożebrowaniem. W wieży stropy belkowe nagie; w kruchcie, zakrystii i przedsionku stropy deskowe z trzcinową podsufitką, wyprawione na gładko i bielone. Wiązba dachowa: wtórna (wykorzystano starsze elementy konstrukcyjne), z okresu przebudowy w 1907 r. Jest to wiązba krokwiowo-jętkowa z płatwiami pośrednimi, wspartymi na prostych i ukośnych podporach. Końce krokwi wsparte zaciosami na płatwiach stopowych i osadzone w belkach stropowych. Starsze elementy wiązby obrobione "od topora", o dużych przekrojach: płatwie - 23 x 25 cm; widoczne gniazda po wcześniejszych połączeniach ciesielskich. Krokwie - z nabitymi, krótkimi przypustnicami - obrobione mechanicznie, co czwarta para spięte jętkami. Nad prezbiterium dach w konstrukcji krokwiowo-płatwiowej, 5-połaciowy; nad zakrystią i przedsionkiem 2-połaciowe dachy krokwiowo-jętkowe. Helm wieży zestopniowany, o podstawie czworobocznej (o zamkniętych narożnikach), z 8-boczną glorią (ob. zadeskowaną) i baniastym zwieńczeniem. Górna część helmu wieży utworzona z promienistego układu krokwi i krótkich półkrokwi dających efekt zamknięcia, osadzonych dołem na oczepie ścian i stłżonych układem 3-wzdłużnych belek z krótkimi przejmami.

Pokrycie dachowe: sali kościelnej, prezbiterium, zakrystii i przedsionka stanowi eternit, na wieży

cynkowa blacha tynkowana w "usk". Posadzki: wyłożona 8-bocznymi płytkami terakotowymi (sprzed 1945 r.) w kolorze brunatnym, pod ławkami podłoga deskowa. W obrębie prezbiterium posadzka cementowa, analogiczna w kruchcie i przedsionku. W zakrystii i na emporze podłogi deskowe.

Dwa cmentarze ewangelickie . Przykościelny z początku budowy kościoła ,czyli XVII wiek. Drugi ,zgodnie z rozporządzeniami w Prusach powstał w XIX wieku z drugiej strony Szczecin Koszalin ,przy jeziorze.

pobrano z zabytek.pl i swojej wiedzy.